

FOND MIKROPROJEKTŮ

Honba za prameny

Cílové skupiny

- Senioři
- Rodiče s dětmi
- Osoby s pohybovým postižením – s asistencí
- Osoby se sluchovým postižením
- Osoby se zrakovým postižením – s asistencí

Forma turistiky

- Autoturistika + pěší turistika

Možné spojení

- Doporučené spojení: vlastní doprava autem
- Další možná spojení: vlakem/autobusem (nutnost přestupů, bariérové)

Trasa

- Těšínské Slezsko (ČR): Horní Lomná – Dolní Lomná
- Turiec (SR): Martin – Turčianské Teplice

Délka trasy

- Autem: 115 km
- Pěší úseky: 0,5 km Horní Lomná, 0,8 km Dolní Lomná, 2,5 km Martin, 1,3 km Turčianské Teplice

Popis regionů

Obec **Dolní Lomná** se nachází v malebném prostředí Těšínských Beskyd, nejvýchodnější části České republiky. Leží v údolí, kterým protéká průzračná říčka Lomná a řadí se mezi nejkrásnější údolí Moravskoslezských Beskyd. Spolu s **Horní Lomnou** je výchozím bodem pro turistické trasy na okolní hřebenovky Beskyd. Mezi Horní a Dolní Lomnou se rozprostírá prales Mionší, jehož okrajovými částmi vede naučná stezka. Jedná se o jeden z největších komplexů jedlobukového lesa karpatského typu na českém území.

Město **Martin**, do roku 1950 nazývaný Turčianský Svätý Martin, leží v regionu Turiec v dnešním Žilinském kraji na severozápadě Slovenska. Spolu s **Turčianskými Teplicemi**, které jsou proslulé svými minerálními a termálními prameny, se rozprostírá v Turčianské kotlině a je ohraničen pohořími Malá a Velká Fatra, které lákají k pěší turistice, cykloturistice a v zimě k lyžování. Termální prameny přímo předurčily tento region ke vzniku koupelí, ve kterých se jako jediných na Slovensku léčí nemoci ledvin a močových cest.

V obou regionech se skrývají „poklady“ v podobě léčivých, historických a kulturních pramenů, za kterými se v rámci tohoto výletu vydáme.

Popis výletu

Náš tip na česko-slovenský výlet začíná u **pramene zdraví** v Horní Lomné. V tamní **Studánce** pod kostelem sv. Kříže se nachází „věčná voda“, která má pověst nikdy nevysychající a nezamrzající vody se schopností uzdravovat. Když v roce 1836 vypukla na Jablunkovsku epidemie cholery, vydali se lidé s modlitbou za odvrácení pohromy na pouť ke kříži poblíž studánky. A cholera skutečně záhy ustala. V blízkosti studánky pak byla vystavěna **umělá jeskyně Panny Marie Lourdské** a v jejím okolí křížová cesta. Prostor kolem studánky je vydlážděný, dostatečně široký pro osoby na vozíku, s posezením pro odpočinek. Přístup ke studánce ze silnice (cca 30 m) vede do kopce po louce nebo betonových tvárnících.

Další zastávkou na české straně je sousední obec Dolní Lomná, kde si prohlédneme **prameny lidové architektury**. V roubené budově, která je replikou školy z r. 1852, se nachází **Lomňanské muzeum**. Ke zhlédnutí je původní třída, dobové pece a jiné historické předměty. Prodávají se zde suvenýry a konají se zde různé akce – vozatajské závody, jarmarky, výstavy betlémů aj. Vstup do muzea a pohyb uvnitř je pro návštěvníky s omezenou mobilitou bariérový (schod 18 cm a prahy 10-16 cm).

V Dolní Lomné ještě na chvíli zůstaneme. Za mostem přes říčku Lomná směrem na Jablunkov, asi 400 metrů od muzea, se nachází **Národopisný areál Matice Slezské** – komplex stylových roubených chalup s dvěma přírodními amfiteátry vybudovanými pro účely pořádání festivalů s nádechem historie a tradic. S výstavbou prvního pódia se začalo v roce 1969. Každoročně se zde konají dva festivaly. Festival na pomezí (v červenci) je setkáním hudebníků a příznivců hudby tří pomezních států. Druhý víkend v září je vyhrazen pro mezinárodní folklórní festival Slezské dny, jehož součástí je tradiční „slezský krmáš“ s dostatkem dobrého jídla a pití. Areál má dva vstupy, přičemž pouze ten hlavní je bezbariérový.

Pokud se nezdržíme honbou za **přírodními prameny** Těšínského Slezska a běháním po zdejších kopcích a lesích, můžeme se přesunout na Slovensko. Pro srovnání českého a slovenského venkovského stavení z druhé poloviny 19. století se zastavíme nejdříve v Martině, konkrétně v **Muzeu slovenskej dediny**. Jde o největší národopisnou expozici na Slovensku. Zaparkovat můžeme na parkovišti vzdáleném asi 500 metrů od vstupu. Vozíčkáři mohou po předchozím ohlášení dojet až k zadní bráně. V areálu lze zhlédnout přes stovku objektů tradičního lidového stavení severozápadního Slovenska. Některé z nich si můžeme prohlédnout i zevnitř. A pokud by nás to už nebavilo, můžeme se občerstvit v místní krčmě z Oravskej Polhory a ochutnat některou ze slovenských specialit. Jen se musíme připravit na to, že vstupy do všech objektů jsou bariérové a pohyb po areálu je bez asistence poměrně náročný (větší stoupání/klesání, nerovný povrch). Martin jako takový je velmi bohatý na **prameny**, zejména ty **kulturní**. Vždyť je taky hlavním městem národního a kulturního života Slováků, takže stojí za to zdržet se v tomto městě o něco déle.

Poslední zastávkou našeho přeshraničního putování budou **Turčianské Teplice**, to abychom ze zdejších **minerálních pramenů** znovu načerpali energii, kterou jsme na honbě za prameny vydali a posílili naše zdraví. O síle zdejších pramenů věděli už naši dávní předkové a panovníci. První zmínka o nich pochází z konce 13. století, kdy tehdejší uherský král Ladislav IV. daroval pozemky s prameny hraběti Petrovi. O pár desítek let později se zde koupal se zlatou korunou na hlavě král Zikmund Lucemburský. Tradiuje se, že spojení zlata a turčianské vody způsobilo vyléčení jeho revma a mělo za následek dlouhověkost krále. Ale vraťme se zpět do současnosti. Na procházce městem bychom rozhodně neměli minout lázeňský park s nápaditě umělecky zpracovanými lavičkami. Celá trasa je bezbariérová, vhodná i pro turisty na vozíku. A pokud nám zbudou síly, doporučujeme vydat se ještě po jedné ze značených tras do národního parku Velká Fatra. Nebo si ji necháme raději na příště?

